Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: "Svoboda", 81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J.
Телефон: HEnderson 4-0807, 4-0237
Тел. УНС: HEnderson 4-1016

РІК LX. Ч. 342. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 23-го ГРУДНЯ 1952. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS No. 342. JERSEY CITY and NEW YORK. TUESDAY, DECEMBER 23, 1952. VOL. LX.

ЧОТИРИ ГЕНЕРАЛИ ПРОСЛІДЖУЮТЬ ПОВІТРЯНУ КАТАСТРОФУ

Мозес Лейк, у стейті Вашинґтон. — Досі нараховано 86 трупів у найбільшій повітряній катастрофі, яка трапилася наслідком розбиття літака, що віз вояків з Кореї домів на свята. Крім того шість осіб з врятуваних тридцяти, находяться в критичнім положенні. Інші, що перебувають в шпиталі, виказують тільки малі потовчення, надіючись приїхати домів на Різдво. Військова влада призначила чотирьох генералів для слідства над причинами жахливої катастрофи. Майор П. М. Вассом, адютант 62-го „крила" 18-тої повітряної сили, каже, що літак не був перевантажений перед вилітом з літовища.

Літак, системи ґлобмастер, повітряний велит С-424 з чотирма моторами, якого величина нагадує дім з п'яти кімнат, відбував службу „санкового транспорту", для перевоження вояків з Кореї до Злучених Держав на Різдво. Він щойно набрав був 115 вояків, що пристанули були на літовищі Ларсан Ер Форс Бейс у віддалі півтори милі від місцевости Мозес Лейк, у стейті Вашинґтон, в суботу 20 грудня в год. 6:20 ранку, щоб відвезти їх до Сан Антоніо, у стейті Тексас. Скінчивши виїзд з цементової стежки майдану і піднявшися вгору, літак мав пуститися в дорогу повним розгоном. Остали при житті кажуть, що вони відчули небезпеку, коли літак затрясся в повітрі. Коли він упав, хто міг вискочив з руїн і почав утікати куди попало. За годину після виліту з велитенської будови залишилася купа недогарків, включаючи й пакунки вояків, що їхали на свята. Мокрий сніг почав саме падати в хвилині катастрофи, а це утруднило рятункову акцію. Місце катастрофи відокремлено линвами, а прибувші машини з „журавлями" й черпаками почали вибирати недогарки. Тільки хвіст і перед літака залишилися цілими, а решта згоріла. Трупів розпізнають поодиноко, заки можна буде провірити поіменно зі списку подорожних, хто залишився живим, а хто згинув. Офіцери літунської бази не виявляють імен небіжчиків, доки їхня родина не буде повідомлена про загибіль. Цим займається квартира 18-тої повітряної дивізії в Ґрінвіл, у стейті Савт Каролайна.

Приписи введення в життя нового іміґраційного закону

Вашинґтон. — Минулого тижня оголошено публічно приписи для виконування нового іміґраційного закону, який входить в життя в середу 24 грудня. Ці правила появилися в Федеральнім Реєстрі і їх мають придержуватися урядовці при виповнюванні іміґраційного й натуралізаційного закону, відомого під назвою МекКарран-Волтер Акт. Самий закон охоплює 120 сторінок друкованого паперу, а правила для його виконування 123 сторінки. Це поважна книга, яку треба добре переглянути, щоб засвоїти її постанови. Урядовці, що приготовляли правила, студіювали новий закон майже цілий рік, щоб опанувати поодинокі фази його ухвалювання. Як кожний закон, так і цей, охоплює ясні і неясні постанови й тому треба буде нераз аж відклику до найвищих судових інстанцій для якогось вирішення. Хоч правила вже складені й проголошені, то окремого скороченого витягу ще не зроблено й тому не легко буде давати пояснення для людей, які схочуть покористуватись законом при спроваджуванні нових іміґрантів. Трудноші збільшаються ще тим, що в новому законі є цілком нові постанови, які досі не були ще практиковані, як при іміґрації, так і при натуралізації (надаванні громадянства) або при депортації.

Президент вітає збройні сили

Вашинґтон. — Президент Труман вислав своє звернення з приводу Різдва і Нового Року до американських збройних сил у всьому світі. У зверненні, що витримане в урочистому тоні, немає традиційних висловів про „щасливі" чи „радісні" свята, зате є багато про велич змагань, що їх провадять вояки на різних фронтах. Послання дякує воякам за їхню жертвенність, яка уможливила вільному світові належно святкувати теперішні свята. „Думки й молиння усіх нас, що перебуваємо вдома, — твердить президент, — у ці дні є біля вас. Ваша перемога в боротьбі за волю, є нашою надією, як рівно ж надією світу, що Різдво стане знову святом мирної радости". Для вояків, що змагаються в Кореї, президент вислав окреме послання на руки ген. М. Клея, головного команданта на Далекому Сході, де вітає тих, „що тяжко змагаються проти злих сил, які намагаються зруйнувати спокій і волю".

ПЕРШЕ АРЕШТУВАННЯ ЗА ХАБАРНИЦТВО В НЮЙОРКСЬКІМ ПОРТІ

Ню Йорк. — Майкел Клементе, самозванчий верховод над прийманням робітників до праці в причалах над морським проливом, званим Іст Рівер, у дільниці Мангаттен, арештований владою під замітом, що він здирав хабарі від підприємства наймання механіків-стіведорів — для вивантажування товарів з корабля. Клементе має за собою кримінальне минуле, а його затії перевіряла Стейтова Карна Комісія для слідства над зловживанням серед прибережних робітників.

З Олбені, столиці Ню Йорк, сповіщають, що після чотиригодинної конференції з членами Стейтової Карної Комісії, губернатор Тамес Е. Дюї заявив, що він порекомендує законопроєкт для внасигнування $100,000 на дальше ведення слідства для покриття підпільних затій злочинних ватаг. Теперішній приділ з стейтових фондів на покриття видатків комісії кінчиться 31 березня, отже для продовження такої праці треба свіжих фондів. Стейтова леґіслатура збирається 7 січня. Припинення злочину у корабельних причалах необхідне для втримання корабельних підприємств в Ню Йорку, інакше вони мусіли б перенестися до інших портів. Місто Ню Йорк з кожним роком попадає в більші довги, не маючи звідки діставати нові прибутки на оплату адміністрації. Прочищення „водного фронту" причиниться до піднесення прибутків з винайму причалів, які є власністю міста. Стейтова Карна Комісія перервала минулого тижня слідство до післясвяточного часу. Вона пред'явить звіти з своїх досягнень стейтовій адміністрації. Теперішні відносини на „водному фронті" почалися ще пів сторіччя тому.

СТВОРЕНО ТОВАРИСТВО УКРАЇНСЬКИХ ЖУРНАЛІСТІВ АМЕРИКИ

Ню Йорк. — Минулої суботи, дня 20-го грудня, тут створено Товариство Українських Журналістів Америки (ТУЖА). Товариство покликано до життя на установчих зборах, що відбулися в домівці Т-ва „Дністер" та які були скликані і підготовані окремою Ініціятивною Групою, — створеною ще в грудні 1951 року та до якої належали: Ред. Р. Купчинський, останній голова Товариства Українських Письменників і Журналістів ім. Івана Франка у Львові, д-р М. Стахів, д-р Л. Мишуга, д-р М. Шлемкевич, ред. Іван Кедрин, ред. А. Драган та Д-р Р. Криштальський. Опісля ця група була поширена і до неї увійшли: ред. В. Мудрий, ред. Б. Кравців, ред. Л. Лепкий. Ця поширена Ініціятивна Група відбула свої наради дня 3-го жовтня ц. р., обговорила основні напрямні статуту та рішила скликати установчі збори ТУЖА, встановляючи відразу обмежений список тільки деяких журналістів і публіцистів, що повинні бути запрошені на установчі збори, щоб тільки перевести формальність створення Т-ва і створити ядро, довкола якого має повстати нова професійна організація. До участи в зборах було запрошено 42 журналістів і публіцистів. З того в зборах взяли участь (в поазбучному порядку): редактори: В. Давиденко, С. Демидчук, В. Дорошенко, А. Драган, Я. Зарембa, Є. Зиблікевич, І. Кедрин, І. Керницький, В. Косаренко-Косаревич, Б. Кравців, Р. Криштальський, Р. Купчинський, Л. Лепкий, В. Лесич, В. Лотоцький, Л. Мишуга, М. Островерха, М. Сидор, Ю. Тищенко-Сірий, М. Шлемкевич, С. Шумейко, М. Чубатий і С. Федів. Деякі редактори, між ними М. Стахів, п-ні Л. Бурачинська, О. Павлів, п. Корбутяк та інші, виправдали свою неприявність.

Збори відкрив о год. 12-тій вполудне ред. Роман Купчинський, як останній голова ТУПІЖ у Львові. Він підкреслив, що те Т-во було побудоване на двох головних засадах: професійній і репрезентаційній. Такі самі головні засади передбачено й для нового Т-ва Українських Журналістів Америки. ТУПІЖ у Львові об'єднувало понад сотню робітників пера з усіх просторів України, усіх віровизнань та усіх політичних переконань. Таке саме завдання кладе собі й ТУЖА. — Приявним не треба говорити про долю журналістів взагалі, а журналістів поневоленої нації зокрема — говорив ред. Купчинський. Вони самі її зазнали і знають. Це тяжкий шлях і тому багато наших колеґ падали на ньому, передчасно спалювались і згасали. На його заклик приявні вшанували вставанням з місць та хвилиною мовчанки тих всіх своїх колеґ по професії, що впали в боротьбі за волю Рідного Краю, що були замучені ворогом, що свій труд і своє життя віддали всеціло на службу своєму народові. Вітаючи приявних та констатуючи правосильність зборів, ред. Купчинський запропонував обрати окрему президію для їх переведення. На пропозицію ред. Лепкого, на голову зборів одноголосно обрано ред. Л. Мишугу, а на секретаря ред. Я. Зарембу, — які й перебрали дальше ведення зборів.

Ред. Л. Мишуга, перебираючи ведення зборів, ствердив, що 30 років тому, як він почав свою журналістичну працю на американській землі, нікому й не снилося, що прийде час, коли власне на цій землі

(Закінчення на стор. 3)

Управа ТУЖА

На установчих зборах Товариства Українських Журналістів Америки обрано першу управу Т-ва, до якої увійшли (в поазбучному порядку) редактори: В. Давиденко, В. Дорошенко, І. Кедрин, Б. Кравців, Р. Купчинський, Л. Мишуга, М. Стахів, М. Шлемкевич, С. Шумейко. Два місця в Управі зарезервовано і вони будуть доповнені в процесі дальшого організаційного завершення Т-ва. Члени Управи самі повинні розділити між собою відповідні функції. Крім того обрано Контрольну Комісію, в склад якої увійшли редактори: В. Мудрий, М. Островерха і С. Демидчук. Товариський Суд: — Ю. Тищенко-Сірий, В. Лотоцький і Є. Зиблікевич. На голову Верифікаційної Комісії обрано ред. Ф. Дудка і до неї, крім того, входитимуть, перший заступник голови Управи та голови Контрольної Комісії і Товариського Суду.

Н.Й. Таймс ще про місію УКК до Европи

Ню Йорк. — Попереднього понеділка, дня 15-го грудня, Ню Йорк Таймс подав обширну вістку про виїзд місії Українського Конґресового Комітету до Европи для консультації з екзильними українськими представництвами в справі української співпраці з піддержуваним американськими чинниками т. зв. Координаційним Центром Антибольшевицької боротьби. Ця сама газета з останньої неділі, 21-го грудня, коментує цей виїзд Місії УКК до Европи в редакційній статті про „Єдність вигнанців". В статті сказано:

„Милевий стовп досягнено в довгих зусиллях об'єднати до спільної боротьби втікачів із Совєтського Союзу проти Сталінської тиранії. В Мюнхені в Німеччині відбувається конференція українських екзильних організацій для обміркування рекомендації Українського Конґресового Комітету Америки, щоб українські втікачі співпрацювали з Координаційним Центром Антибольшевецької Боротьби, який недавно був створений дев'ятьма екзильними групами, членами деяких є росіяни, а деяких не-росіяни. Проф. Лев Добрянський і його три колеґи, які становлять делеґацію американців українського походження, що виїхала до Мюнхену для натиску до об'єднання виявили особисту відвагу в цій справі. Історія українських підозрінь, що рекомендації для об'єднання походять тільки від прихильників „неділимої Росії" та від противників української незалежности є довга і вже виявляється, що в деяких українських колах групу Добрянського обвинувачується, що вона „запродалась" проросіянам. Це обвинувачення несправедливе. Проф Добрянський та його товариші — і Український Конґресовий Комітет, який вони репрезентують — тільки усвідомили собі, що єдність дії між анти-совєтськими вигнанцями є необхідна, якщо вони мають мати будьяку надію на закінчення Сталінського невільництва. Величезний запас енерґії, витраченої на боротьбу внутрі анти - сталінського табору, тільки допомагав Кремлеві. Ввесь вільний світ, включно з прихильниками вільної України, скористають, якщо конференція в Мюнхені прийме пропозиції делеґації Добрянського. Тільки Сталін виграє, якщо ці пропозиції будуть відкинені".

В склад делеґації УККомітету входять, як відомо: професор Лев Добрянський, голова УКК; діючий заступник голови УКК Дмитро Галичин, екзекутивний директор Політичної Ради УКК адв. Степан Ярема і член тої Ради та редактор англомовного „Українського Бюлетеню" Володимир Душник.

ІНЖ. О. ТИМОШЕНКО ОБРАНИЙ НА ГОЛОВУ Т-ВА ІНЖЕНЕРІВ

Ню Йорк. — Інженер-Архітект Олександер Тимошенко був обраний на голову Товариства Українських Інженерів в Америці на загальних зборах, що відбулися в суботу і неділю, дня 20 і 21-го грудня. Збори відкрив, вітаючи приявних, дотеперішній голова Т-ва інж. Петро Шох, а проводила ними президія, в складі: інж. А. Сумик, голова, інж. Р. Рогожа, заст. голови та інженери З. Туркало і Букачевський, секретарі. На зборах було приявних 72 члени Т-ва, на всіх 309 вписаних. Із звітів уступаючої Управи виходило, що впродовж року Товариство Українських Інженерів розгортало широку професійну і громадську активність, здобуваючи собі одне з перших місць в нашому громадському житті. Загальний огляд праці Т-ва буде поданий окремо. До нової Управи, очолюваної інж. О. Тимошенком, увійшли інженери: О. Балабан, Б. Лотоцький, А. Пащук, Л. Гайдамака, І. Жуковський та Р. Волчук, члени і І. Гордіюк, М. Вовкодав, Я. Бучаківський та Р. Гусаківський, заступники. Контрольна Комісія: інженери П. Шох, М. Букосмський та Р. Левицький, члени і В. Онишкевич та інж. Пінковський, заступники. Товариський Суд: проф. М. Підруцький, інж. Ю. Насси, проф. М. Гавриленко, Р. Білинський та М. Кравчук.

Загальні Збори наменували проф. Володимира Тимошенка, проф. Бориса Іваницького, проф. Олександра Коваленка, інж. Павла Волосєнку та інж. Василя Рижевського — почесними членами Товариства Інженерів.

В першому дні зборів, в суботу, відбулося ввечорі відзначення 30-літнього ювілею Української Таємної Політехніки у Львові, під час якого інж. М. Яримович виголосив відповідну доповідь, а інж. М. Пежанський, проф. Волосєнка, д-р Р. Осінчук та інші гості поділились спомнинами з тих часів.

Державні мужі ЗДА нап'ятновують Празький процес

У залі „Мангаттен Сентер" в Ню Йорку відбулися збори, скликані Жидівським Комітетом Праці, щоб запротестувати проти совєтського антисемітизму. Півтори тисячі зібраних тепло зустріли звернення до зборів новобраного і теперішнього президентів, в яких американські державні мужі висловили свої погляди на антисемітизм в Совєтах, що зокрема виявився недавнім процесом у Празі, закінченим смертними присудами. Ген. Д. Айзенгавер окреслив празький процес, як „політичний акт, що позначує широку антисемітську кампанію, яку веде Совєтська Росія та сателічні держави східньої Европи". Президент Труман підкреслив, що празький процес як і процеси в інших державах східньої Европи наслідує московські процеси тридцятих років, особливо щодо засуджування своїх бувших провідників. „Траґічна доля 6,000,000 жидів, що перебували в лабетах тоталітарних режимів, не дозволяє нам бути мовчазними свідками антисемітизму" — ствердив президент.

Перемога в Тунісі підтримала прем'єра Піне

Париж. — Перемога уряду прем'єра Піне в справі Тунісу та корисний вислід додаткових виборів в одній паризькій окрузі підтримали становище уряду прем'єра Піне. Прихильники Де Голя атакували уряд за те, що він не може розв'язати туніського конфлікту. Але бей згодився підписати два урядові декрети про місцеву автономію в Тунісі, і цей крок зміцнив становищем уряду в Парижі. Також вислід додаткових виборів в одній паризькій окрузі, в яких переміг Поль Куар, бувший прихильник Де Голя, а теперішній симпатик прем'єра Піне, зміцнив становище теперішнього уряду, який має багато клопотів із фінансовими справами. Піне хоче піднести податок від алькоголю, який чотири роки не був змінюваний, але проти того виступають головно заморські посли. Збільшені податки йшли б на відбудову країни, на будову мешкань та на покриття коштів виплати допомоги ветеранам. Та ці успіхи прем'єра Піне не тривалі, і його уряд залежний від зміни погляду малого числа послів у парламенті.

А.Ф.П. вимагає тільки зміни, а не відкликання закону Тефта

Вашинґтон. — Новообраний голова Американської Федерації Праці, Джордж Т. Міні погодився з фактом, що вибір республіканської адміністрації виключив можливість скасування теперішнього робітничого закону Тефта-Гартлі і ухвалення нового, й тому заявив, що робітничі юнії мають все таки надію, що Конґрес переведе відповідні зміни цього закону, щоб задоволити зорганізоване робітництво. В інтерв'ю через радіо, Міні заявив, що юнії ніколи не жадали самого скасування закону, тільки відкликання й заступлення його іншим законом.

Засуджених атомових шпигів вітають як героїв

Оссінінґ, Н. Й. — Вісімсот мужчин і жінок, серед зливного дощу, стояли під парасолями впродовж цілої години, співаючи пісні й виголошуючи різні оклики на честь засуджених на смерть атомових шпигунів, що мають згинути на електричнім кріслі 12 січня. Нюйоркська організація, знана під назвою Конґресу Громадянських Прав, яку департамент справедливости помістив на списку прокомуністичних фронтів, підготовила плян походу під мури тюрми, в якій находяться Джуліюс і Етел Розенберги, засуджені на смерть за видання Совєтам американської таємниці виробу атомової бомби. Спеціяльний „потяг помилування" прибув з демонстрантами з Ню Йорку до Оссінінґ. Демонстранти вийшли з потягу і пустилися походом під тюрму Сінґ Сінґ, у якій перебувають засуджені, одначе поліція заздалегідь забарикадувала вулиці в околиці тюрми і не допустила демонстрантів під самий будинок.

Миколаївський Вечір в Літ. Мист. Клюбі в Ню Йорку

В неділю ввечорі відбулася „мистецько - політично - сатирична ревія", згідно з святомиколаївською традицією. В ролі „св. Паламаря-заповідника" виступав ред. Роман Купчинський; янголом був письменник-гуморист Микола Понеділок; чортом була балерина Рома Прийма; заступником св. Миколая (на всякий випадок) був ред. Іван Кедрин, що роздавав „дарунки" і пояснював їх, викликаючи веселість серед дуже численної публіки — з усіх шарів нашого громадянства. Головними аранжерами цілої імпрези були Р. Купчинський та І. Керницький.

СОВЄТИ В О.Н. „СТУКАЮТЬ ДО ДВЕРЕЙ ОПІВНОЧІ"

СОВЄТСЬКЕ ДОМАГАННЯ „ЗАСУДУ СКРИТОВБИВСТВА ПОЛОНЕНИХ В КОРЕЇ ПРИПИНИЛО РІЗДВЯНУ ПЕРЕРВУ В НАРАДАХ ГЕНЕРАЛЬНОЇ АСАМБЛЕЇ

Об'єднані Нації, Н. Й. — Поняття „стукати до дверей опівночі" стало символом тактики, яку застосовує совєтський уряд та його таємна поліція. Здається, що совєтська делеґація думала, що вона може застрашити Генеральну Асамблею Об'єднаних Націй таким „стуком до дверей опівночі" власне тоді, як Асамблея плянувала перервати свої наради" — твердив американський представник в Генеральній Асамблеї д-р Філіп Джесуп, відповідаючи на провокативне совєтське домагання, щоб Генеральна Асамблея „засудила американське скритовбивство корейських і китайських полонених на острові Понґам." Совєтський представник А. Громико вніс свою рекомендацію в останній хвилині перед відроченням нарад Асамблеї на час Різдвяних свят. У відповідному письмі совєтська делеґація твердить, що „американські збройні сили в Кореї допустилися масового вбивства корейських і китайських полонених" на острові Понґам в дні 14-го грудня, відповідаючи цим на їх домагання репатріяції. Загальний Комітет Генеральної Асамблеї рішив поставити совєтську пропозицію на порядок нарад ще перед різдвяним відроченням нарад Асамблеї. Американський представник голосував разом з більшістю в користь цього рішення. — Проте, так американський, як і британський та представники інших вільних країн гостро засуджували за цей новий пропаґандивний виступ, совєтську пропозицію. Загальний Комітет змінив тільки тенденційно - пропаґандивну форму совєтського домагання, заступаючи фразу: „засудити масове скритовбивство..." на: „розглянути заждалення в справі масового скритовбивства..." Натомість Загальний Комітет відкинув совєтське домагання, щоб розгляд цієї справи поставити на перше місце перед кількома справами, що їх ще має розглянути Генеральна Асамблея. Совєтське домагання відноситься до вбивства 84 і поранення 118 інтернованих комуністичних фанатиків на острові Понґам біля Південної Кореї два тижні тому під час їхнього плянованого і зорганізованого із зовні бунту. Американський представник в Генеральній Асамблеї негайно спростував, що між вбитими не було ані одного полоненого вояка тільки самі інтерновані цивільні комуністи і політруки.

Окремий суд в Єгипті очищує країну від корупції

Каїро. — Уряд прем'єра Наґіба видав декрет про організацію окремого суду, який має очистити країну від корупції. Цей суд складається з трьох цивільних суддів і чотирьох військовиків, і він має силу розглянути всі випадки надуживання влади та збагачення урядовців від 1939 року. Суд діятиме в приспішеному темпі, кожний обвинувачений матиме можливість мати тільки одного оборонця, щоб не допустити до продовжування справ. Суд управнений видавати такі вироки: позбавлення єгипетського громадянства, втрату права займати публічні уряди та брати участь в політичному житті. Крім того, кожний засуджений мусить повернути державі відшкодування в тій самій висоті, в якій він неправно збагатився, виконуючи державний уряд. Хто з засуджених обняв би якийсь уряд або брав би участь в політичному житті, буде караний ув'язненням та грошовою карою. В Єгипті вже давно нарікали на продажність державних урядовців, і під гаслом боротьби з корупцією відбувся переворот під проводом генерала Наґіба, який прогнав з країни короля Фарука, та уневажнив дотеперішню конституцію. Прем'єр Наґіб хоче йти до нових виборів після чистки від продажних елементів, щоб новий парлямент міг діяти на добро країни, бо політичні партії не очистили своїх рядів від тих урядовців, що збагачувалися державним добром.

Совєти не відзначували 73. роковин Сталіна

Москва. — Совєти не відзначували окремо 73 роковини з дня народження Сталіна, бо вони роблять паради з цього приводу тільки тоді, коли ці роковини припадають на заокруглені десятки. В неділю часописи писали тільки про те, що 1949 р. Сталін зачав роздавати мирові нагороди, які й цього року роздали тим, які найсильніше нападають на Західні держави за те, що нови „збрoяться і готуються до війни", не згадуючи ні словом про те, що Совєти мають тепер найбільшу армію та найбільше число воєнного приладдя. Із совєтських аґітаторів мирову нагороду дістав славний аґітатор Ілля Еренбурґ, а з американців співак Поль Робесон. Ця нагорода виносить 100,000 рублів ($25,000). Крім цих двох нагороди дістали: француз, індієць, бразилійка, німець і канадієць (священик).

СОВЄТИ СКРІПЛЮЮТЬ ВОЄННУ СИЛУ В ЕВРОПІ

Бонн. — Вісті, що наспіли сюди, свідчать про те, що Совєти в останньому 1952 році методично і просторово поширили свої воєнні споруди від Північного океану аж до Карпат. Всі ці воєнні споруди звернені проти Заходу. Знавці твердять, що Совєти тепер находяться в кращій можливості почати війну, ніж це було перед. роком. У випадку того Західні держави не сміють сповільнювати свої збросння, як про це говорилося на раді представників НАТО в Парижі, бо це причиниться до того, що Німеччина вагається приступити до озброювання себе, а також дає більшу силу Совєтам, які збільшили число літовищ, свою фльоту на Балтійському морі та Північному океані. Урядовці, що цікавляться цією справою, заявляють, що не треба тішитися тим, що Совєти деколи „солодко говорять" з Заходом, а деколи „копають Захід", бо в обох випадках „ворожа постава Совєтів" однакова, а зміна їхнього відношення до Заходу, це тільки хитра тактика, щоб обманути свого ворога. На Балтику Совєти розбудували крейсери та підводні човни, для яких побудували бази на островах Балтійського моря. В Польщі і Чехословаччині політична певність сателітських армій не дуже певна, але Совєти вірять, що угорська та болгарська армії вже і політично готові до боротьби за інтереси Кремлю.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage privided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75
В Джерзі Ситі і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$12.00	One year	$12.00
На пів року	$ 6.50	Six months	$ 6.50
На три місяці	$ 3.50	Three months	$ 3.50
Недільне видання:			
На рік у ЗДА	$3.75	На рік у Канаді	$4.25
На пів року у ЗДА	$2.00	На пів року в Канаді	$2.25

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ОБВИНУВАЧЕННЯ ЛАТТІМОРА

Незабаром будемо свідками нового, сенсаційного процесу, в якому головною особою буде Овен Латтімор, років 52, професор Джан Гопкінс Університету в Балтімор, ім'я якого не сходить з сторінок преси вже від довгих років як такого, що допоміг червоним захопити владу в Китаю. „Латтімор знаряддя совєтської змови", читали ми тепер в газетах. Але є і такі, що ще й тепер його обороняють. Латтімора обвинувачує Велика лава присяжних суддів за кривоприсягу, якої він мав допуститись зізнаючи перед Сенатською комісією внутрішньої безпеки. Згідно з американським, чи радше англосакським звичаєм, людина є невинна так довго, поки не западе судовий присуд. Обвинувачення слідчої судейської лави не є доказом, що обвинувачений дійсно винний. Цього треба нам усім придержуватись також і в цьому випадку.

Латтімор вважає закиди, звернені проти нього як комуніста чи совєтського аґента, „злобними наклепами" його особистих ворогів і тих, що хотіли б обмежити навіть в науці „свободу сумління, дослідів та інтерпретацій". Тим він буде мабуть боронитись теж і тепер перед судом. Очевидно, що справа не буде в тому, що Латтімор писав, чи в що вірив, а що робив і в чиїм інтересі.

Латтімор вважався довго експертом азійських справ, а головно відносин в Китаю. Свої погляди виявив він у багатьох книжках та статтях, головно в журналі, який видавав Інститут Тихоокеанських Відносин. Ті самі погляди він здійснював як спеціяльний дорадник департаменту стейту. Отже на суді буде, до певної міри, також і закордонна політика ЗДА відносно Китаю! Якраз впливам Латтімора приписують ту нещасну американську політику, яка віддала Китай червоним, а тим самим загнала цю країну в сферу впливів Москви. В цю справу вмішані і Чіянґ Кай-ші і президент Рузвелт (а теж і Труман), і ген. Маршал, і б. секретар стейту Бирнс. Чи буде місце на те все в часі судової розправи, не знаємо, але дещо мусить вийти наверх, коли прокуратор буде намагатись довести при допомозі документів та свідків, де і в чому він добачує кривоприсягу. З цього буде можна пізнати, чи й наскільки Латтімор був „совєтським головним аґентом", як це твердить сенатор Джозеф МекКарті, републіканець з Висконсин, який перший почав обвинувачувати Латтімора ще в 1950 році. Та сен. МекКарті робив це під охороною конґресової недоторкальности. За його закиди не міг Латтімор потягати його навіть до судової відповідальности. Зате він зареаґував дуже гостро публічно проти сен. МекКарті, як брехуна, клеветника. З цього часу датується назва „Меккартизм", з якою стрічаємося нераз ще й тепер в пресі. Та як би хто не глядів на поступування сен. МекКарті, правда така, що й без нього і на багато років скорше були такі люди і газети, що критикували Латтімора та Інститут Тихоокеанських Відносин за їхнє просовєтське наставлення, як і те, що вони діють під контролею і наказами комуністів та кремлівських аґентів. Ця критика не знаходила тоді в Вашинґтоні відгомону і Овен Латтімор, що студіював Далекий Схід майже 30 років і був в роках 1941-42 політичним дорадником Чянґ Кай-ші, мав далі великий голос. А як він орієнтувався в тих справах, можна пізнати, між іншим, і по тих нісенітницях, що їх понаписував Генрі А. Воллес про Совєти. Якраз Латтімор товаришував йому в його поїздці по Сибіру і Китаю.

Розправа проти Латтімора буде злучена теж зі зізнаннями бувшого комуніста і редактора „Дейлі Воркер", Луїса Буденца, який твердить, що Латтімор був комуністом. Можливо, що виступить на суді ще й Джан Картер Вінсент, щойно звільнений з дипломатичної служби з приводу сумніву щодо його льояльности. Це Вінсент поручив в 1945 році Латтімора департаментові стейту як дорадника в справах Далекого Сходу.

Сенсацій, як на один процес, аж забагато!

Думка, яку ми висказували в цій справі вже не раз та навіть в час війни, така, що вплив Латтімора на далекосхідню і совєтську політику американського уряду був фатальний, без огляду на це, чи суд визнає його винним у кривоприсязі, чи ні. Чи він був теж „шпигуном", це вже дальша справа.

Провокативні вихватки Тіта

Західний світ не скриває свого обурення провокативними вихватками комуністичного диктатора Югославії маршала Тіта, завершенням яких було зірвання дипломатичних стосунків з Ватиканом та явна погроза Заходові. Дипломатичні зв'язки з Ватиканом зірвав Тіто у відплату за піднесення до гідности кардинала архиєпископа Степінача, який ще до недавна сидів в югославській в'язниці, в якій залишається ще багато інших католицьких священиків. Крім того, Тіто в останньому часі позволив собі ще й на цілу низку інших вихваток проти Заходу. Він попередив, що відкличе свої відвідини в Британії, на які запросив його секретар закордонних справ Іден, якщо британське духовенство і публічна опінія не припинять своєї критики дивоглядної інтерпретації „свободи релігії" в Югославії. Він п р о д о вжує неперебірчиву кампанію проти італійського уряду, щоб здобути для себе однобічні концесії в Трієсті, й наостанці погрожує Заходові „іншим виходом", якщо цей Захід не прийме його та не „респектуватиме" як повновартісного союзника.

Немає сумніву, що ці провокативні вихватки югославського диктатора серйозно погіршують положення не тільки Західної Европи, але й самої Югославії, що перебуває під постійною совєтською загрозою не менше, ніж будьяка інша західно-европейська країна. Власне ця спільна загроза, а не що інше, спонукала західні великодержави признати Тітові велику матеріяльну допомогу, включно з понад 100 мільйонами долярів на 1953-тій рік, без будь-яких конкретних концесій та зобов'язань з його боку.

Захід признає, що Тіто, розпоряджаючи великою і відповідно устаткованою при допомозі Заходу армією, міг би відіграти важливу ролю в здержанні большевицької агресії на південну Европу. Але Тіто вважає, що він більше потрібний Заходові, ніж Захід йому, і тому намагається диктувати Заходові та ставити йому вимоги, без будь-яких зобов'язань з власного боку.

Зірвання д и п л оматичних зв'язків та остання кампанія проти Ватикану могла б легко перебрати мірку та заставити Захід перевірити свої відношення до Тіта і його режиму, який — як це цілком слушно підкреслює Н. И. Таймс — залишився комуністичним, диктаторським і тоталітарним, не зважаючи на зірвання з Москвою і Сталіном. Ця подія була тоді цілком певно курйозом, але тільки тому, що до того часу ще нікому іншому не було пощастило безкарно відмовити Сталінові послуху. І це було створило на Заході справжню „тітоманію", хоч і не бракувало голосів, які перестерігали перед легковірними спекуляціями з цього приводу.

Теперішнє поступування Тіта тільки переконує, що „комуніст залишається комуністом" та що він в жадному разі не заслуговує на довір'я. Тіто погрожує заходові, що він „знайде інший вихід", якщо Захід не задовольнить його вимог. Правда, він рівночасно додав, що цим „іншим виходом" не буде нове порозуміння з Москвою, бо та, мовляв, так само прикладає Югославії ніж до горла, як і західні демократії. Але тому, що в теперішніх обставинах жадний „інший вихід" взагалі не можливий, то це тільки перестерігає Захід, що політики типу Тіта готові на всяке лайдацтво, якщо це тільки відповідатиме їхнім диктаторським інтересам.

Останні вихватки Тіта можуть тільки виправдати стару пословицю, що немає нічого злого, щоб на добре не вийшло. Новий „бунт Тіта" проти Заходу може тільки відповідно приготовити вільні країни на таку евентуальність в далеко критичніших обставинах та заставити їх поробити відповідні протизаходи на такий випадок.

Британія на роздоріжжі

(Лист з Лондону)

Лондон, 8 грудня. — Що діється з програмою озброєння, яку виставив був на весні 1951 року уряд Партії Праці? На минулім тижні, в четвер 4 грудня, голова консервативного уряду Винстон Черчіл заявив у парляменті, що мусять бути зроблені значні скорочення у витратах на продукцію зброї. Цим Черчіл скасував плян озброєння, вироблений попереднім соціялістичним урядом. Той трилітній плян був предметом гострої дискусії в самій Партії Праці і в уряді Клемента Етлі. Ціла група міністрів, на чолі з Беваном, покинула була соціялістичний уряд. Беван уважав, що плян уряду мусів би знизити добробут населення Британії, а тому що не вірить у наміри Сталіна почати III Світову Війну, Беван радив зменшити витрати на озброєння. Цю „непатріотичну" позицію Бевана і його групи використали консерватисти в аґітації на виборах до парляменту восени минулого року. Думають, що позиція Бевана в великій мірі помогла перемозі консервативної партії в тих виборах.

Тепер дехто питається, дізнавшись про скорочення витрат на збро́єння, проголошене урядом Черчіла: — Чи не став, часом, Черчіл „беванівцем"? Однак проблема лежить глибше ніж ця зовнішня схожість пляну Бевана і уряду Черчіла. Вона криється в загальній ситуації цієї країни, якої не всилі змінити ніякі уряди. Яка ця ситуація?

Був час, коли Британія була „кредиторкою світу" і „володаркою на морях". I і II Світові Війни зовсім змінили відношення сил в світі. Велика Британія втратила свою давню перевагу. Хоч вухо британського громадянина, який звик до назви „Британська Імперія", не мириться зі зміною відносин у світі, однак факти лишаються фактами.

Перед небезпекою російського імперіялізму Британія сама не в силі вести оборону. Як той багатир у казці, що стоїть на роздоріжжі і мусить рішати, куди йти, Британія стоїть перед вибором: напружити всі власні господарські сили, озброюватися ціною зниження господарського рівня цілого народу, або перестати збро́їтись і поставити під небезпеку будучність нації. Третій вихід — не надіятися на „самовистачальність" і шукати зовнішньої допомоги для себе, щоб забезпечити і програму збро́єння і не допустити до зниження добробуту в своїй країні.

Беван більше думав про господарський добробут народу, коли вважав, що програму збро́єння треба скоротити. Черчіл мав на увазі фінансову рівновагу державного бюджету, але і той і другий дійшли до одного висновку: скорочення програми збро́єння.

Коли б совєтський бльок держав приступив до обмеження збро́єння і коли б комуністична Москва відмовилася від агресії на вільний світ, то позиція теперішнього уряду Британії мала б своє оправдання. Але Сталін не хоче „перековувати мечів на рала". Воєнна машина, керована з Москви, розвиває свою роботу шаленим темпом.

Власними обмеженими засобами Британія не може додержати кроку з Москвою. Бо як виглядають воєнні перегони, бачимо на кожнім кроці: літаки найновішого типу або наймодерніші танки незабаром „старіють", навіть не побачивши поля бою; їх доводиться викидати до „старого заліза". Витрати на збро́єння, в зв'язку з розвитком техніки, ростуть і поглинають величезні суми грошей.

В цих обставинах доля Британії буде така приблизно як і Франції та інших недавніх „великодержав": вони мусять пристосувати свою оборону до світового пляну.

В цьому світовому пляні провідну і рішальну ролю грають Злучені Держави Америки. Якщо раніше, перед I Світовою Війною, Велика Британія була ґаранткою „рівноваги сил" у світі, то тепер цю ролю перебрала Америка. Американська політика прямує до створення колективної безпеки світу перед російською аґресією.

Проголошення пляну скорочення витрат на продукцію зброї, яке зробив у парляменті Черчіл, може зустріти наслідувачів в інших країнах. Бо треба думати, Черчіл виходить у своєму пляні скорочення збро́єння із оптимістичної уяви, що досягнутий рівень збро́єння вистачає для безпеки Британії. Це припущення висловив перший у минулому році завзятий противник політики Черчіла — Еню́рін Беван.

Однак оптимістичні надії на слабість ворога і переоцінка власної сили не завжди буває корисна. Свого часу, перед II Світовою Війною, Черчіл належав до опозиції у власній партії, де більшість не вірила в наміри Гітлера запалити нову світову пожежу. Наслідок: проти озброєного наймодерніше ворога Британія вступила в війну з Гітлером зовсім непідготована. Тільки море врятувало Британію від німецької окупації. Без цього цей острів зазнав би тої самої біди що й Франція та інші країни континенту.

Британія стоїть на роздоріжжі.

Г. І.

В. Дубина

СОВЄТСЬКА ІМПЕРІЯ

Тільки, завдяки Америці, ледве вцілілою вийшла Москва з II Світової Війни. Проте вже з перших днів переможнього відвороту, Москва розпочали підкорювати сусідні народи, мотивуючи загарбницький поступ „обороною прав меншин". Таким чином на сьогоднішній день в „обороні меншин" Москва загарбала прибалтійські країни: Литву, Латвію і Естонію. Висуваючись дальше на захід, Москва вдруге загарбала Україну, Польщу, Білорусію, і шляхом так зв. „визволення" до комуністичного бльоку, а насправді в російську імперію, ще включено: Румунію, Мадярщину, Чехію, Словаччину, Болгарію, Австрію, Східню Німеччину, Фінляндію та ін. А на сході Монголію, Корею і 450 міл. Китай.

Мрія колишніх царів стала дійсністю російських комуністів. Це сталось виключно тільки тому, що англо-американська політика не добачувала, як й недобачує в російськім комунізмі сповнення мрії російських царів.

Ще в роках 1941-43, коли Москва стояла на порозі своєї загибелі, а народи, нею загарбані й поневолені, можна сказати з полегшенням зідхнули, Америка і Англія, завдяки своїй необізнаності, запропонували Москві (цій же Москві, що сьогодні загрозила існуванню самій Америці) всемірну матеріяльну і духову підтримку. Ось так Москва, скориставши ще з американської перемоги над гітлеризмом, стала смертельним вироком для самої Америки і для решти всіх вільних країн.

Вільні країни, створивши Об'єднані Нації, дали Совєтам пропаґандивну трибуну, з якої Москва виголошує різні погрози для самих же цих вільних країн. Все, чого прагнуть вільні країни в О.Н, різні добродійні закони, збереження прав людини та ін. Москва наказує своїм представникам бойкотувати. На інші постанови кладе своє великодержавне вето. Велика праця, яка велася в О.Н. до цього часу, пішла на манівці, тільки тому, що великодержавне вето Вишинського, Громика чи Маліка не дало їй позитивно розвинутись вбиваючи її нераз в зародкові. З пропаґандивних трибун О.Н. Москва використовує що тільки може. Вона стає в „обороні" меншин, коли іде мова про Єгипет чи Іран, стараючись підійти до таких справ з пропаґандивного боку своєю природною забріханістю і хитрістю. Ніби діє „на добро меншин", тобто виступає в ролі правдивого „батюшки". Любить, як бачимо, торкатись чужих справ, називаючи їх власним іменем, але коли ж торкається справа її самої, тоді вона кричить: — Невтручайтесь в мої внутрішні справи!

Нова війна неминуча; це вже тільки справа дня. Готуючись до війни Москва проповідує всім рівні права, волю, самостійність, збереження нації, далі прикриваючи свій загарбницький плян інтернаціональним плащиком „Пролетарі всех стран соєдіняйтєсь"!

А що несуть вільні народи разом з волелюбною Америкою, поневоленим Москвою народам?

Яка майбутність жде народи?!

Який державний устрій?!

Америка все ще задивлена у велику Росію, з якою буде можна (вона так думає) легко порозумітися щодо майбутнього ринкового збуту, нового ладу і т. п.

Америка все ще недоцінює того, що Гітлер програв війну на сході не матеріяльно а політично. Гітлер мав військо і зброю, але йому забракло на Сході ідеї. А кому доведеться іти на Схід, проти Москви, той мусить вже тепер мати виразну і чисту ідею. Атомова бомба це ще не остаточна перемога на Сході!

Америка мусить це добре простудіювати, щоб евентуально не поробити помилок. Вступаючи у війну з московським імперіялістичним комунізмом Америка мусить нести на Схід ясну як сонце ідею, за яку треба було б боротись і вмирати як американським воякам, так і воякам поневолених Москвою, народів!

М. В. Дольницький

Індо-Китай і Франція

Під натиском подій і національної свідомости, Франція була примушена в 1945 році проголосити плян автономії для Індо-Китаю та створити там п'ять малих, більш-менш самостійних держав, що об'єднані у федерації мали стати складовою частиною Французького Союзу. Так повстали м. ін. Камбоджія, Ляос і В'єтнам. Із цих трьох більших держав, що зродилися на території Індо-Китаю, колонії, що нею Франція володіла майже 200 років, набувши доволі широку автономію і обмежені права міжнародних взаємин, Ляос і Камбоджія виправдали сподівання французів. Третя більша індо-китайська держава, В'єтнам, що в ній провід захопили комуністи під командою д-р Хо-Чі-мінга, невдоволена обмеженою автономією, заохочена Москвою до спротиву, хватила за зброю і в 1946 році почала війну проти французьких військ в Індо-Китаї.

Війна в Індо-Китаї, від цього часу, триває безперервно. Вже сьомий рік значні простори В'єтнаму є тереном запеклих, завзятих боїв. Французам, не зважаючи на свої великі втрати, не вдалося перемогти комуністичних військ, що дістають з СССР через Китай щораз успішнішу допомогу, а вістки що їх востаннє приносить преса, свідчать, що позиція Франції в Індо-Китаї сильно захитана.

Війна в Індо-Китаї сильно непопулярна у Франції. Французи виявляють мале зацікавлення цією частиною французької імперії, щораз голосніше домагаючись здачі Індо-Китаю. Перед в цих домаганнях, ведуть комуністи і частина соціялістів.. Вони підкреслюють, що Франція поносить в Індо-Китаї такі великі втрати, що значення Індо-Китаю для Франції маліє з кожним роком.

Франція тримає в Індо-Китаї понад 460 тисяч вояків під зброєю, французів, колоніяльних французьких частин, вояків В'єтнаму, Камбоджії, Ляосу і французького Чужинного Леґіону. За 6 років, майже 50,000 французів і союзних військ згинуло або пропало на полях бою. Боротьба в Індо-Китаї ведеться в незвичайно примітивних умовах, серед багон і в джунґлях, із завзятим і фанатичним та підступним противником, який широко стосує партизанську тактику.

Війна в Індо-Китаї сильно обтяжує французький бюджет. В 1953 році, нпр., запроєктовано на війну в Індо-Китаї майже четвертину суми, призначеної на військові цілі Франції. Ця заанґажованість Франції в людях в Індо-Китаї та фінансові обтяження, викликані там війною не дають змоги Франції брати такої активної і успішної участи в плянах НАТО, як цього Франція бажала б. Таким чином, війна в Індо-Китаї має і вплив на позицію Франції в Европі. Французи, що побоюються зросту Німеччини, з прикрістю бачать, що відроджена німецька армія може легко перерости значенням і силою французьку армію і знову стати загрозою для Франції.

Постійний фермент в азійських і африканських посілостях Франції примушує її тримати під зброєю в цих посілостях майже 1 мільйон вояків, яких вона доконче потребує на европейському відтинку, якщо хоче задержати великодержавне значення. Та з другої сторони, здавати Індо-Китай Франція не може. Психологічні, мілітарні та політичні причини наказують їй радше, вести там коштовну війну, чим поступитися. Франція знає, що поступившись в одному місці, вона мусітиме поступитися в іншому. Без колоній і посілостей за морем, Франція стала б малою державою без значення, подібно, як це є із сучасною Італією.

Здати позиції в Індо-Китаї, значило б скапітулювати перед комунізмом. Це мало б великий психологічний вплив на цілу Азію, Африку і інші частини земного ґльобу. Тому Франція рішена продовжувати війну в Індо-Китаї.

Сама Франція, проте, не всилі надалі поносити всього тягару війни в Індо-Китаї. Тому вона почала масово вишколювати автохтонів, сподіваючись, що вони постепенно перейматимуть всі військові завдання в боротьбі з комунізмом. На фронтах в Індо-Китаї щораз більше число автохтонних дивізій, які переймають щораз більшу відповідальність і тягар боротьби. Як довго ці автохтонні частини доховують вірности Франції, все в порядку.

В шуканні розв'язки проблеми Індо-Китаю і війни, що там ведеться, Франція звернулася до ОН і ЗДА домагаючись протекторату над війною в Індо-Китаї і збільшеної допомоги у воєнному матеріялі. Франція доказує, що Індо-Китай, це ніщо інше, як рання Корея і що там Франція вже 7 років тому протиставилася комуністичній агресії. Франція домагається, щоб Індо-Китаєві присвятити стільки уваги, що й Кореї, підкреслюючи, що оба ці відтинки мають однакове значення для вільного світу.

ЗДА, що доставляють до Індо-Китаю, до диспозиції французів обмежену кількість зброї, погоджуються збільшити і поширити достави, домагаючись одначе більшого голосу у вирішуванні місцевих проблем і застерігаючись проти того, щоб висилати там своїх вояків.

Продовжуючи війну в Індо-Китаї, Франція переорганізовує і вишколює нові дивізії складені з місцевого населення та жде на більші достави воєнного матеріялу від ЗДА. І заки Франції вдасться провести ці пляни в життя, її вояки та вояки союзників мусітимуть і надалі вести тяжку боротьбу в Індо-Китаї, поносити львину частину тягарів і жертв в людях та матеріялі, пробуючи стримувати комунізм власними силами, ждати на акцію ОН і ЗДА.

Комуністи В'єтнаму, тимчасом, користуються найширшою допомогою СССР і червоного Китаю. Одержуючи від них найновітнішу зброю, вони зуміли, як тепер звітує преса майже кожного дня, провести успішну офензиву, завдати французам дошкульних втрат і захитати позицією французьких військ.

З увагою і тривогою увесь вільний світ приглядається до подій в Індо-Китаї. Війна в Кореї і в Індо-Китаї — вирішують питання сили і здібностей вільних народів протиставитися червоному імперіялізмові, грають визначну ролю у вирішенні конфлікту між Сходом і Заходом.

Микола Понеділок

ОСЛЯ І СЛОНИК

(Гумореска)

(2)

Після цих гірких слів почалася словесна баталія. Місіс Буряк аґресивно підступила до Ключика і вистрелила йому прямо межи очі.

— Сам ви інвалід в квадраті, а не Стівенсон. Кандидат демократів чоловік першого ґатунку. Він і робітника пожаліє, і Москві на „крісмас" бомбу зготує, і комуністів профільтрує. І він абсолютно не лисий. В нього тільки волосся на голові негармонійно виросло. А ваш Айк який? Не голова, а біла біленька тарілка. І не збудеться своєї генеральської звички, що не скаже — то суцільний наказ.

Тепер урвався терпець рідному чоловікові.

— Чого ти причепилася до республіканця?

— Лише тому, — гостро відповіла місіс Буряк, що він військовий. А я, крім Наполеона і генерала Андерса, ніяким полководцям не симпатизую.

О першій годині шнурочок потягнувся додому. Попереду мовчазна, мов єгипетська мумія, місіс теща, за нею спантеличений містер Буряк без жінчиної сумочки і в хвості поденервована жона з бурячинятами. Старше з них несло на шиї мамину торбинку і плакало. Ніхто нідокого словом не обзивався. Так ніби родина верталася з цвинтаря, а не з недільної променади.

Другого дня, коли Бил йшов до праці, місіс Буряк якось забулася перехилитись через поріг і доторкнутись устами кирпатого носа мужа.

Місіс теща для себе зробила теж виняток і не дала сьогодні жадних припоручень коханому зятику.

Все було спокійно, але напружено. Рух почався щойно вечором. Прийшов з праці Бил і демонстративно поклав на стіл два пакуночки. Теща негайно п о т е л е графувала очима місіс Буряк, мовляв, починається якась екзотика.

Муж розгорнув пакуночок, — і всі, навіть бурячинята, ойкнули. На столі лежав металевий слоник, а на ньому шовкова кохтина.

— Навіщо слонів у хату стягаєш, — не втерпіла дружина. — В нас не зоопарк.

— Ні, жіночко. В нас не зоопарк, а мешкання. А слон, емблема республіканів, стоятиме на моєму столику. А кохтину, — звернувся він до тещі, — купив для вас, мамо.

Місіс теща хотіла ефектно посміхнутися, але глянула на дочку, кисло-прекисло проговорила — „Дякую".

— То вже надумались, мамо, за кого будете голосувати, — буцімто між іншим запитав Бил.

— Та я така б, щоб і за Айзенгавера, коли б Стівенсон був з жінкою. А так він один, то йому треба теж жіночої ласки. Справді не знаю.

Місіс Буряк вискочила з хати. Повернулась аж за годину і теж з двома пакунками, Розгорнула — і на столі красувався бронзовий ослик, а на ньому крепдешинова суконка.

Дружина нетерпляче чекала, як на це зареаґує муж. Але він мовчав.

— Мамо, — почала місіс Буряк, — ослик — емблема демократів. А цю суконку для вас спеціяльно відшукала. Це дорога річ, не думайте. Не то що якась дріб'язкова кохтинка.

Віддихалась.

— То за кого ж ви, мамо, вирішили остаточно голосувати, — після павзи запитала дочка.

Та треба б за демократів, за Стівенсона, коли б Айзенгавера не було шкода. Він був завжди у війську, між хлопами, то тепер хоч на старість хай його жіноча ґвардія підтримає.

Як наступили сутінки, в хаті запанувала цілковита тиша. Радіо мовчало, телевізія безробітничала, патефон замкнувся, лише у вітальні, в напівпітьмі, на протилежних столиках вороже поблискували металевий слоник і бронзове осля . . .

Згодом в тому мертвому царстві прошаруділи кроки місіс тещі. Вона зайшла до кімнати подружжя Буряків.

— Слухайте, дітки. Я довго думала над цією виборчою політикою і вирішила. Давайте цим разом поставимо в президенти обох кандидатів. Два роки царствує демократ Стівенсон, а два роки республіканець Айзенгавер. По чотирьох роках зроблять один одному контролю, вилають один другого цензурними словами і матимуть сатисфакцію. І нам в сімейному житті полегшення . . .

За півгодини в хаті Буряків проснулося життя. В одній кімнаті говорило радіо, в іншій співала телевізія, а в третій плакав патефон.

Було видно, що родина дійшла до згоди. Як вони погодились — довідатись тяжко.

Лише на одному столику, вкупі стояли слоник і осля, а обабіч емблем двох партій в невеличких вазах росли білі паперові рожі.

(Закінчення)

Бути членом Українського Народного Союзу, значить належати до такої української організації, яка об'єднала в Америці й Канаді найсвідоміші українські сили в один ідейний моноліт та поставила його на службу нашим країнам та нашому поневоленому українському народові!

ЦІЛКОВИТЕ ПРИПИНЕННЯ „АМЕРИКИ" РОСІЙСЬКОЮ МОВОЮ

Вашинґтон. — У минулу середу державний департамент замкнув своє діловодство зв'язане з видаванням і продажем ілюстрованого журналу російською мовою, що мав назву „Америка". Пресовий урядовець департаменту сповістив, що залишки двох останніх чисел журналу, що його продаж унеможливлювано в СССР, були своєчасно повернені американському посольству в Москві. Ці числа (52 і 53) мали наклад по 50,000 примірників і, як сповістила „Союзпечать" (совєтська розподільча аґенція преси), кожного з них було розпродано менше 10,000 примірників.

Микола Барвінський

ДО УВАГИ СОЮЗУ УКРАЇНСЬКИХ БИЗНЕСМЕНІВ

30-го листопада цього року в Ню Йорку відбулися загальні збори Союзу Українських Бизнесменів, на яких обрано нову управу з досить енергійних людей. Власне кажучи відновлено життя Союзу Українських Бизнесменів. З приводу цього ми хотіли б висловити де-кілька своїх думок під увагу українських бизнесменів. Ми зазначили вже в своїх статтях раніш на сторінках „Свободи", що працею бизнесмена в суспільстві ми не смісмо нехтувати. Чи то буде торгівля, чи будь яке грошеве підприємство велике чи мале, чи дрібний промисл, або посередництво, всі ці види праці для суспільства є корисні й необхідні. Отже існування Союзу Українських Бизнесменів в м. Ню Йорку є явищем не лише необхідним, а й цілком природнім.

Величезна праця стоїть перед новою управою СУБ. Велика кількість є українських бизнесів в Ню Йорку, яких обчисляється до тисячі за різними галузями і розмірами. Всі ці бизнеси розпорошені, не пов'язані між собою фахово, не згадуючи вже про зв'язки між собою національно-громадські. Ця непов'язаність між собою українських бизнесменів негативно відбивається на самому бизнесі, бо спільними силами краще можна побороти конкурента, легче знайти клієнта, краще можна забезпечити товаром ліпшої якости своє підприємство, а нарешті спільними силами легче знайти ринки збуту. Не даром же стара українська народня мудрість зазначає: „Тільки в спілці наша доля, наша радість, наша воля", або „хто гурту цурається, той лиха набирається".

Глибокою помилкою є деяких з наших бизнесменів, які гадають, що нав'язувати зв'язки з своїми людьми за фахом є шкідливим для справи, бо, мовляв, одинцем, в таємниці найкраще можна здобути зиск. Можливо й так, коли така людина розрахує свій бизнес лише на один день, або якийсь короткий час, тоді можна переводити бизнес за старим звичаєм: „Сьогодня моє, а завтра буде видно". Але на сьогодня старий принцип як в торгівлі, так і в різних промислових закладах суворе життя відкинуло і хто з наших бизнесменів буде дотримуватися в своїй праці старих способів, той робитиме це зі шкодою для себе.

Отже першим і головним завданням нової управи Союзу Українських Бизнесменів є встановити наявну кількість і за фахом українських бизнесменів в Ню Йорку і залучити всіх до Союзу. Для цього мусить бути переведена розяснювальна робота як за допомогою преси, так і в інший спосіб. Далі, не мусимо забувати, що ми живемо у вік високої культури і у винятково напружений політичний час. Цей момент теж необхідно взяти під увагу. Замість того, щоб наш бизнесмен переводив свій вільний час в якімсь ресторані, то краще було б, коли б у вільний час наш бизнесмен міг відпочити у свойому власному клюбі — українських бизнесменів, де мимо всього іншого він міг послухати якусь доповідь на тему як за фахом, так і на громадсько - політичні теми. Новій управі слід застановитися над тим, щоб допомогти де-кому з наших бизнесменів, що або тільки що прибули до Америки, або хоча й давно вже тут перебувають, але з якихсь причин не встигли ще пристосуватися до сучасних новіших вимог бизнесового життя.

Кожна з зазначених точок вимагає докладного опрацьовання, але це вже за межами нашої теми. Отже завдання організаційного комітету українських Економістів, який поставив своїм завданням в ЗДА утворити Об'єднання Українських Господарників, завдяки відродженню Союзу Українських Бизнесменів в м. Ню Йорку можна вважати виконаним лише частково. Праця Орган. Ком. Українських Економістів провадитиметься й далі до виконання наміченої цілі.

Микола Кокольський

ДІТИ — ДІТЯМ

Організація українських жінок „Самостійний, Золотий Хрест ім. Ольги Басараб" проводить збірку на ялинку дітям залишенців в Европі, під гаслом „Діти — дітям". Ця збірка вимагає окремого звернення до дітей найсвіжішої нашої іміграції.

Юні Друзі! Напевно ви чули про заповідь: „Любіть своїх ближніх як самих себе!

Отже знайте, юні друзі, що ближні це люди, яких ми стрічаємо і не стрічаємо, яких знаємо і не знаємо, ті, що близько нас і ті, що живуть на тисячі миль далеко від нас, ті, що мають білу шкіру і ті, в яких тіло чорне, бо всі ми вийшли з рук одного Творця.

Але серед тих різноманітних громад ближніх є одна дрібна громадка особливо нам дорога, особливо близька нашому серцю. Це є громадка, яку виростила та сама українська земля ,що й вас. Їх і вас гріло те саме золоте сонце з небесної блакиті, їм і вам співала мама ті самі пісні ,як на сон вколисувала, над ними і над вами хилялися кучеряві верби над річкою, їхні і ваші головіки обсипали білим квіттям вишні й черешні. Закосичена, розспівана земля налила серця своїх дітей однаковісінькими почуваннями, однаковісінькими думками. І тому ми близькі собі, як рідні діти одної матері. Всі ми ближні собі, всі маємо любити себе, маємо пам'ятати про себе в кожній хвилині та помагати собі в кожній потребі.

Сталося так, що мусіли ми кинути нашу соняшну батьківщину та йти на скитальщину. І жили ми там цілі літа, скромно і бідно, в надії, що з цього ми всі колись таки вийдемо, та життя своє влаштуємо по власній сподобі. І сталося так, як ми собі бажали. Багато з нас виїхало далеко-далеко, за океан, на гостинну, американську землю. Вона привітала нас щиро та дала нам змогу вільно жити, працювати та розбудовувати своє життя. Сьогодні ніхто з вас, юні друзі, не живе в тісному таборі, а має своє затишне, чисте мешкання. І ніхто з вас не знає голоду, що вимотує з тіла всі сили. Ваш стіл заставлений смачною їжою, й ви маєте змогу поласівати всіми ласощами, на які така багата американська земля.

Тільки не всім українським родинам пощастило виїхати за море, на нову землю і нове життя. Багато наших ближніх, навіть наших друзів, мусіло залишитися на давних місцях, у сірих, таборових кімнатах. Їх життя дуже тяжке. Гріш, який заробляють їх батьки, ледве вистачає на голодне життя. А вже про цукерки, оріхи, овочі, та інші ласощі, вони можуть тільки мріяти.

Наближається святий вечір. Той вечір, який святкує весь український нарід, та оспівує своїми найкращими піснями. Це вечір, коли в убогій стайні народилося Боже Дитятко. І є на нашій, рідній землі прекрасний звичай. У цей святий вечір люди обдаровують одні одних Божими дарами: мукою, крупами, маслом, сиром, медом, яблуками. Бо не може бути поміж ними ні одного, який не засів би до святої вечері. Вони виконують Гсподню заповідь любови до свого ближнього. Цей звичай, — гарне звеличання Божого Дитяти.

А ви, юні друзі? Чи захочете піти слідами ваших прадідів? Чи поділитеся своїм добром з вашими друзями на далекій скитальщині?

Уявіть собі, як то в таборовій кімнаті, при бідненькій, святій вечері, батько-мати розділюють поміж своїх діточок дарунки не від чужих, незнаних людей, а від вас, від своїх рідних, що на далекій американській землі пам'ятають про них. Чи не заб'ється тоді їх серце великою радістю? І чи не злинуть вони у своїх думках понад гори та понад океани, щоби в цю святу годину злучитися духом із вами?

І що з того, що поміж ними й нами лягла далечінь тисячів миль? В наших серцях нездолана міць, що зв'язує їх понад усі віддалі зв'язком міцнішим від самої смерти.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Джерзі Сити, Н. Дж.

50-літній Ювилей Товариства Український Клюб Поступовий, відділ 70 У. Н. Союзу.

Тов. Український Клюб Поступовий обходив в неділю, 30 листопада, 50-ліття свого існування, як перше товариство в Джерзі Сити, яке не тільки перетривало стільки літ, але в тих літах брало живу участь в громадськім і товариськім житті, даючи іншим приклад, не жалуючи свого часу і пожертв в грошах.

Свято почалось урочистою панахидою за померших 78 членів в українській гр.-кат. Церкві св. Петра і Павла, котру відправив о. декан В. Лотович в асисті трьох священиків, цілого хору, уряду товариства, з прапорами на переді і виповненою церквою парафіянами. У святочній проповіді о. декан вказав на заслуги цього товариства та побажав членам многоліття і завзяття до дальшої праці.

Вечером в У. Н. Домі зібрались члени і запрошені гості на спільну вечеру. Це було так сказати б, зібрання старшої української громади зі сивими і лисими головами,... старі працівники, ревні й щирі.

Батька Союза репрезентував гол. секретар п. Григорій Герман, „Свободу" д-р Л. Мишуга, Юкрейнен Віклі ред. Ст. Шумейко, котрий репрезентував теж Український Конгресовий Комітет Америки. Місцеву політичну і стейтову управу репрезентував адв. Марсель Вагнер, комісар податковий, духовну владу репрезентував о. декан Лотович. Були привітання від відділів „Провидіння", У. Р. Союзу, Братств і Сестрицтв і Чорноморської Січи, а неприсутні представники організацій і відділів Союзу вислали свої привітання листовно і телеграфічно, як: відділ 25 УНС, відділ 275 УНС, Союз Української Молоді Америки і Організація Оборони Чотирьох Свобід.

Свято-Бенкет відкрив предсідник товариства Петро Костик, і по відспіванні- американського гимну панною Елізабет Патуляк, при супроводі піяна панни Клари Лупиняк, попросив присутніх повстати з місць і віддати пошану померлим членам. Дальше ведення програми передав товстмайстрові Ст. Костіву. Вечеру розпочав о. декан Лотович молитвою, а потім привітав товариство, бажаючи йому успіху у дальшій праці. Підчас вечері забирали слово привіту гол. секр. Г. Герман, д-р Мишуга, п. Шумейко, адв. Вагнер, Іван Щур, пані: Буковська і Коблан, Т. Гіль, В. Гіль, П. Петришин, Шаран, Іван Грабар і інші. Вони виказали, що цей „Клюб Чотирьох Михайлів", що повстав при схилку минулого століття, коли джерзісітська громада мала менше як сто родин, будувала першу церкву на Сході, тачками відвозила „Свободу", а більшість її була безграмотна і не мала ніде доступу, потрапив не лише повільно, мозольною працею згуртувати коло себе свідоміших громадян, але по приступленню до УНСоюзу, як відділ 70, і активною працею та ентузіязмом своїх членів закріплював громадянське життя на різних полях. З-поміж своїх членів видав він головних урядників У. Н. Союзу як: Константина Кирчова, Лабовського, Угорчака, Миляновича, Ядловського і Євсяка. Клюб, був першим, що почав курси для неграмотних, хор, банду, Сітизенський Клюб, Народний Дім, Позичкове Товариство і інші. У часі свого існування Клюб виплатив десятки тисяч долярів запомоги хорим членам і родинам померлих, як теж не жалів жертв на народні цілі у Старім Краю, як і тут на американській землі.

Із відчитаного звіту секретаря Товариства, В. Кушніра, виходить, що Товариство тепер має 197 членів, 170 старших і 27 дітей. Виплачено бенефіту хорим членам, посмертного і запомоги від заснування по нинішній день на суму $21,988. — На народні цілі в Рідним Краю і тут в Америці дано $1,822. — Загальний маєток товариства виносить около $4,000.

Цікаво було бачити, як при кінці вечері предсідник Клюбу, Петро Костик, вручив пропам'ятну грамоту, Михайлові Рибці, як членові основникові, одному „Михайлові", який був тоді, як Клюб народився, і до сьогодні є його членом. Будучи при не зовсім добрім здоров'ю, прибитий літами і заскочений несподіванкою, п. Рибка, дякуючи Клюбові за дарунок, сказав: „Я дякую Господу Богові, за ласку, що мені позволив бути присутнім на тім великім святі". (Грамоту виконав член т-ва, маляр-артист Антін Малюца).

Підчас вечері панна Кляра Лупиняк відспівала кілька українських пісень при супроводі піяна і обі панни закінчили свято українським гимном разом із присутніми, виказуючи, що мають не тільки гарний голос, але і знають, як ним орудувати.

Уряд Тов. Укр. Клюбу Поступового, а то: Петро Костик, Володимир Кушнір, Іван Патуляк, Степан Костів і інші заслугують на подяку за безінтересовне віддання своїх трудів і за уміле і розумне уложення програми свята і вечері.

Жаль тільки, що не всі члени почувалися до обов'язку взяти участь у своїм ювілейнім святі.

Загальне враження було таке, що люди, які прибули на це свято, це свої, щирі друзі, знайомі, сусіди, яких очі з радости блестіли, руки стискались, а серця і думки зливалися в одну щиру атмосферу. Дай Боже таких свят у нас більше!

Присутній.

СТВОРЕНО ТОВАРИСТВО УКРАЇНСЬКИХ ЖУРНАЛІСТІВ АМЕРИКИ

(Закінчення зі стор. 1-шої)

збирається цвіт українських журналістів і вже напевно ніхто не міг припускати, що їм і їхнім таланам доведеться тут так марнуватись. І це власне повинно стати головною турботою плянованого нового товариства. Існуючі тепер українські видавництва в Америці не мають можливости затруднити професійно всіх журналістів, але вони могли б ще багато дечого в тому напрямку зробити, коли б ті, які вже працюють професійно, мали більше серця до своїх незатруднених колег та коли б до цієї справи належно поставилась наша суспільність. Немає двох думок, що власне редактори є у великій мірі ковалями долі свого народу. Тимчасом їхня власна доля, зокрема в дотеперішніх наших обставинах, є чи не найбільш упосліджена. Одною з головних причин цього є й те, що коли, для прикладу, наша американсько-українська громада за останні роки збільшилася на десятки тисяч нових, свідомих громадян з нової політичної еміграції, то тиражі наших газет не збільшилися навіть на десяту частину тої кількости, якою збільшилась наша громада. Подібний загрозливий стан спостерігається в усіх інших ділянках нашого життя. В 1933 році в одній маніфестації проти голоду в Україні, яка відбулася в Ню Йорку, — взяло участь понад 30,000 осіб. Спробуйте сьогодні зібрати стільки людей на будь-яку маніфестацію. Одною з головних причин того треба вважати відсутність живого зв'язку з Рідним Краєм. Всі ці та подібні проблеми мусять спільно розв'язувати насамперед українські журналісти і в цьому теж велике завдання нового Товариства. Спільно вони можуть ще багато зробити, вони можуть піднести мораль українського громадянства, можуть піднести рівень української преси і спільно вони можуть теж поліпшити свою власну долю. Допомога у визвольних змаганнях українського народу в одного боку, а вдержання і активізація життя нашої громади з другого, це ці головні напрямки, в яких повинна піти праця нового Товариства. Теперішні збори це не ще одні збори і не творення ще одної організації, бо тоді і ці збори і ця організація були б зайві. Вони мають куди більші і куди відповідальніші завдання, а дотеперішня історія української журналістики переконує й дає віру, що ці завдання будуть здійснені.

Статут ТУЖА

Проєкт статуту Товариства Українських Журналістів Америки відчитав ред. А. Драган. В статуті м. ін. сказано, що метою Т-ва є: „об'єднувати українських журналістів і публіцистів в Америці, репрезентувати їх назовні, обороняти їх професійних інтересів та морально і матеріяльно допомагати своїм членам". Для досягнення своєї мети, Т-во: „організує журналістів українського походження, які працювали або працюють професійно в українських або неукраїнських видавництвах", „дбає про гідність українського журналіста та публіциста і допомагає для піднесення його кваліфікації", „дбає про відповідну винагороду та інші умови праці своїх членів", „стоїть на сторожі журналістично-публіцистичної етики", „боронить демократичної свободи преси і перконань", „скріплює духа громадськости серед своїх членів, скріплює в них почуття солідарности, приязні та ідейности для успішної допомоги у визвольних змаганнях українського народу і оборонних зусиллях Америки," береже і розвиває найкращі традиції української, американської та міжнародної журналістики", „закладає і веде свої видавництва" і т. п. Членом Т-ва може бути „кожна особа українського походження, яка працює або працювала професійно в українськім видавництві." Статут передбачує три роди членів: дійсних, звичайних й почесних. До обв'язків кожного члена Т-ва, крім, виконування постанов статуту і правильника, належатиме — „совісно придержуватись журналістичної і публіцистичної етики та причинятися до піднесення гідности журналіста і публіциста."

Над проєктом статуту, що його приготовив ред. М. Стахів та який обговорювано вже на зборах Ініціятивної Групи, розгорнулася інтересна дискусія. На пропозицію ред. І. Кедрина проєкт статуту прийнято „ен бльок", доручаючи Управі Т-ва поробити відповідні доповнення по лінії видвигнення в дискусії пропозицій.

Плян праці

Після обрання Управи — ТУЖА та короткої доповіді про українську пресу, яку виголосив ред. І. Кедрин, відбулася дискусія над пляном праці та найближчими завданнями ТУЖА. Обговорено насамперед справу фондів Т-ва та його організаційне завершення. Т-во поробить заходи для його інкорпорації та членства в УККомітеті. В найближчому часі має бути приготований відповідний правильник, як теж будуть подані до загального відома передумови членства в Т-ві. В усіх справах відносно ТУЖА можна тимчасово писати на адресу. Mr. Roman Kupchynsky, 43-25 — 49th St., Long Island City, N. Y.

При повній ізоляції країни, життя буде нудне

Вашингтон. — Цікаві твердження знаходяться в брошурі, що її свіже видав державний департамент під заголовком: „З'єднані — ми сильні". Автори брошури описують погляди на деякі справи пересічної американської родини, уявних Джонсонів. Виявляється, що Джім Джонсон не почувався б добре без ввозу різних предметів з-за кордону. Його цікавлять різні імпортовані речі, що їх він призвичаївся вживати, як тютюн, чай, кава, авто й под., а його жінка затурбувалася можливістю обмеження ввозу карміну до уст. Родина виявила занепокоєння, уявивши, що може наступити час, коли ЗДА будуть цілком відокремлені від решти світу. Якщо б дійшло до того, то голова родини втратить працю, — він бо працює в сталеварні, яка залежна від металів, спроваджуваних з-закордону, які необхідні для домішування до залізної руди. Він припинив би курити, бо американські цигарки йому не смакують. Із столу цієї родини зникне кава і чай, що до них вони дуже призвичаїлися. Діти не отримають бананів і не зможуть висуджувати біля телевізії, якої апаратура у великій мірі виготовлена з довезених сирівців. Це саме буде з радіоапаратами й телефонами. Не тішить родину й думка, що може не бути какао, шоколяди й ґуми до жування. Життя буде сіре . . .

Реєстрація чужинців у січні

Всі чужинці, без жадного винятку, що перебувають у З'єдинених Державах на 1 січня 1953 року, зобов'язані законом подати свої адреси до відділу Іміґрації та Натуралізації протягом місяця січня. Всі чужинці, що тимчасово виїхали і не будуть тут 1 січня, мусять зголосити свою адресу протягом десяти днів, після повороту до З'єднаних Держав.

Ці зміни в порядку реєстрації чужинців повстали в наслідок нового іміґраційного закону, що входить у силу від 24 грудня 1952 р. Минулого року, до запровадження цього нового закону, чужинці, що їм дозволено було тимчасове перебування у З'єднаних Стейтах, не потребували реєструвати свої адреси. Відтепер тимчасові відвідувачі, як теж і чужинці, що приїхали сюди на постійне перебування, мусять подати свої адреси. Період реєстрування продовжено (проти десяти днів за старим законом) до одного місяця, тобто протягом цілого січня.

Кара за невиконання цього розпорядження за новим законом більша. Чужинець, чи його батьки чи особи відповідальні за нього, які без поважних причин не подають своїх адрес, будуть притягнені до суду та депортовані.

Процедура виповнювання реєстраційних карток дуже проста.

В січні зайдіть до будь-якого поштового відділу або відділу Іміґрації та Натуралізації і попросіть дати вам картку для реєстрації чужинців (форма 1-53). Прочитайте інструкцію на зворотному боці цієї картки, а потім виповніть усі відповіді на запитання на лицевій стороні картки. Не забудьте підписати картку. Якщо ви не розумієте інструкції, попросіть поштового службовця чи когось з службовців відділу Іміґрації та Натуралізації допомогти вам.

Виповнену реєстраційну картку треба віднести до будь-якого поштового або Іміґраційного відділу і подати її урядовцеві. Посилати таку картку по пошті не можна.

Отже, чужинці мають для реєстрації цілий місяць. Проте, ви багато допоможете відділові Іміґрації та Натуралізації в його роботі, якщо ви виповните свою реєстраційну картку якнайраніше, тобто на початку січня. Громадяни З'єднаних Держав, звісно, не потребують подавати свої адреси ,але вони можуть допомогти своїм родичам, друзям чи знайомим, які ще не набули громадянства, нагадуючи їм про потребу реєстрації та пояснюючи їм, як це треба зробити.

Загальна Рада.

НОВИНКИ З КАНАДІЙСЬКОЇ СЦЕНИ

КЕРОВАНІ СТРІЛЬНА ДЛЯ КАНАДІЙСЬКИХ БОЙОВИХ ЛІТАКІВ

Канада плянує устаткувати всі свої бойові літаки керованими стрільнами. Таке заявив недавно маршал літунства В. А. Кертіс, шеф штабу РСАФ. „І т. зв. „ейр-туейр" як і „ґраунд-ту ейр" міссайлс (різні роди керованих стрілен) виявляють швидкий проґрес свого розвитку. Ми пристосовуємо наші денні літаки й ті, що літають у всяку погоду, до вживання стрілен „ейр-ту-ейр" та ракет, як тільки вони будуть готові".

Канадійська Рада Оборонних Дослідів від кількох років веде в своїх военних лябораторіях у Валькартієр, Квебек, досліди над конструкцією стрілен для літаків. Всі подробиці тих плянів і дослідів є строгою військовою таємницею. Відомо тільки, що ці стрільна будуть пристосовані до вжитку джетових літаків Ф-86Е Себр близького засягу, що їх якраз будують у фабриках Кенедер у Монтреалі, як і для джетових літаків далекого засягу СФ-100 Уенук, що є в продукції у фабриках Авро-Кенада, Малтон.

„Ейр-ту-ейр" стрільна можна в загальному порівняти до гарматних стрілен з власними моторами. Вони звичайно будуть причеплені під крилами літаків і використовувані для боротьби з ворожими літаками. Стрільна „ґраунд-ту-ейр" є подумані для протилітунської артилерії, яка могтиме успішніше поборювати ними ворожі літаки.

Заходи в справі кількостевого й якостевого збільшення боєвих літаків у цій країні виказують проґрес згідно з пляном, — заявив літунський маршал Кертіс. „В цей час наступного року РСАФ закінчить формування більшости своїх боєвих літаків в ескадри. Радарна оборонна система функціонуватиме вже на 100%. Вишкільні з'єднання вестимуть свою працю повною парою ,а вся літунська боєва сила нараховуватиме близько 50,000". ч

„Канадійська Сцена".

ОСОБИСТА ВИКАЗКА НЕКОНЕЧНА, АЛЕ КОРИСНА

Недавно до одного із торонтонських шпиталів привезено молоду людину, українця з походження. В автомобільному випадку йому пошкоджено щоку і він не був спроможний промовити ні одного словечка. Єдиною вказівкою щодо його індентичности послужив скравок паперу, на якому було написано українськими літерами якесь прізвище. Ніхто із шпитального персоналу ані з приявних поліцаїв не міг прочитати тієї записки. Тому щойно після кількох годин розшуків можна було устійнити, хто він, та при допомозі перекладчика і потакуючих, зглядно заперечуючих кивків голови зібрати від нього деякі інформації.

В поліційній державі очевидно така поранена людина мала б при собі всі свої особисті документи, бо якщо б їх не було, то на неї спало б підозріння шпигунства і вкінці вона помандрувала б до в'язниці як „аґент американського імперіялізму". Тут же закон не вимагає від громадян та взагалі мешканців Канади будь яких особистих документів. Єдиний виняток становить ліцензія на керування автом; її мусить мати при собі кожний, хто провадить автомобіль. Однак це тільки запобігаючий засіб, недопустити до їзди автом неуправнених осіб і в той спосіб зменшувати число нещасливих випадків.

Практика виказує, що добре є мати при собі якийсь документ, який стверджував би вашу ідентичність. Це не для контролі, а радше для власної вигоди. Новоканадійці, а зокрема ті, які слабо або зовсім не володіють англійською мовою, напевно влегшили б собі полагодження неодної справи, якщо б мати при собі якийсь документ чи тільки виписане своє прізвище, адресу та інші особисті інформації чіткою англійською мовою. Идеться не тільки про такі випадки ,як це ми описали вище, але й про щоденне полагаджування таких справ як інкасування грошей на чек, здобування кредиту в крамниці, приймання телеґрам, тощо. Добре мати теж карточку з написом по-англійськи: говорю такою то мовою; тоді легко підшукати перекладчика в разі потреби.

„Канадійська Сцена".

ГОТОВЛЯТЬ ВИДАННЯ БІЛОЇ КНИГИ

Торонтський щоденник „Телеґрем" подає 5 листопада, що попереднього дня відбулися в Торонті збори Союзу Українців Жертв Російсько-комуністичного Терору (СУЖЕРО), на яких обговорено видання Білої Книги про злочини комунізму над українським народом.

Матеріяли до Білої Книги вже написані окремими авторами, що свого часу зазнали большевицьких тортур у різних формах. Наприклад, Теодор Бойко, літ 33, що приїхав до Канади в 1951 р., мав лише 11 років, коли большевики вивезли його батька, матір, шість братів і сестер.

„Ми є ті, говорить Бойко, — які знаємо з власного досвіду, що таке комунізм. Нашим обов'язком є поінформувати людей, яких співгорожанами ми будемо. Вони не сміють зазнати страхіть, які ми знаємо й пережили. Книжка, яку ми маємо в пляні видати, має це на меті."

Головною перепоною до швидкої появи Білої Книги є брак фондів на її видання.

КІНЬ, ЩО ГОВОРИТЬ, ПОМАГАЄ ВІДНАЙТИ ЗАГУБЛЕНОГО ХЛОПЦЯ

Із школи близько Провіденсу в стейті Ровд Айленд, ще 23 вересня зник 9-річний німий хлопець Ґари Гейман. Його мати просила журналіста місцевої газети, щоб запитався 27-річного коня, який говорить в той спосіб, що копитом вибиває на машині, подібній до великої писальної машини, окремі букви. На питання журналіста, чи німий хлопець живе, кінь вибив букви: „так". На дальші питання кінь дав відповідь, що Ґари „ранений", що він є „на возі" в „Кензасі", та що його „знайдуть". Мати просить поліцію, щоб на основі цих кінських віщувань шукала за її сином. Вона вірить цьому коневі, бо він недавно допоміг віднайти чотирорічного хлопця в стейті Массачусетс. Психологи досліджували цю конину і називають її „дійсним феноменом".

СВЯЩЕНИК ВОЗИТЬ ДІТИ ДО ШКОЛИ

Парох католицької церкви Св. Марії виконує не тільки свої священичі функції, але кожного дня возить 58 дітей до школи, що віддалена 25 миль від Вільнецу, в стейті Огайо. Після шкільної науки він привозить діти додому. Крім того він чистить автобус, бо шлях його їзди проходить через нерівні гори, і на ньому буває або курява або болото.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

МІННЕАПОЛІС, МІНН. — Тов. Запорозька Січ, від. 385, повідомляє, що річні збори відбудуться в неділю, 28. грудня, о 3:30 по полудні, в галі церковній, 6 Ave. & University N. E. Буде річний звіт за 1952, вибір уряду на 53 рік, приймання нових членів, а також є інші важні справи до полагодження. — П. Федорців, предс.; И. Ковалів, кас.; И. Греськів, секр.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ. — Тов. Укр. Січ, від. 170, повідомляє, що річні збори відбудуться в неділю, 28. грудня. Обовязком кожного члена прибути на збори, бо будуть дуже важні справи до вирішення, як також вибір відділового уряду на 1953 рік. — І. Грабар, секр.

КОТСВІЛ, ПА. — Тов. ім. Б. Хмельницького, від. 248, повідомляє, що річні збори відбудуться 28. грудня зараз по Сл. Божій, у парафіяльній галі. Всі члени повинні прибути на річні збори, бо будуть важні ухвали на цілий рік, як також уряд дасть звіт з діловодства і буде вибір уряду на 1953 рік. — П. Заплітний, предс.; М. Маскула, кас.; М. Кобилянський, секр.

ШАРОН, ПА. — Річні збори Тов. Вільна Україна, від. 336, відбудуться в неділю, 28. грудня, в год. 1. по пол., в церковній галі укр. правосл. церкви на Кларк стріт. Буде звідомлення урядників, як також вибір уряду на наступний рік. Кожний член повинен бути на річних зборах. — Д. Кучмак, предс.; І. Лисогір, кас.; А. Попов, секр.

КУРТІС БЕЙ, МД. — Річні збори Бр. св. Петра і Павла, від. 81, відбудуться в неділю, 28-го грудня, в 2. год. по пол., в галі церковній. Проситься всіх членів обовязково хоч раз в рік прийти, заплатити свою належитість, вислухати звіту контролі за 1952 рік і вибрати уряд на 1953 рік. Рівнож пригадується тим членам, що ще не вплатили найменше $1.00 на Союзівку, що на цих зборах будеться збирати датки. — А. Блауцяк, секр.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ. — Річні збори Бр. св. Івана Хрестителя, від. 270, відбудуться в неділю, 28. грудня, о год. 2-ій по полудні, в У. Н. Домі. Обовязком кожного члена прибути на річні збори, вислухати звіт урядників, а опісля вибрати уряд на 1953 рік. — Т. Гіль, пр.; Н. Пігура, фін. секр.-кас.; В. Бутковський, рек. секр.

ВІЛМІНҐТОН, ДЕЛ. — Бр. св. Володимира, від. 173, повідомляє, що річні збори відбудуться в четвер, 25. грудня, о 9 год. рано, в парафіяльній галі, 608 So. Heald St. Проситься членів прийти на ті збори обовязково. Управа дасть звіт за 1952 р. і також буде вибір уряду на 1953 рік. Довгуючих членів проситься виповнити свої залеглости. — Н. Цицик, предс.; С. Рожак, кас.; С. Фіґун, фін. скр.; Е. Генсьорський, рек. секр.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ У. Н. СОЮЗУ!

Посмертна Згадка

ТЕОДОР РУДИК, член Бр. св. О. Николая, від. 5 У. Н. Союзу в Асторії, Л. Ай., помер 15. грудня 1952 р. в 65 році життя. Покійний родився в селі Голешів, пов. Жидачів, Зах. Україна. В смутку полишив дружину Марію, синів Карла, Івана, Григорія, Михайла, Теодора і Николу, дочки Анну і Марію. Похорон відбувся з дому жалоби в четвер, 18. грудня, до укр. кат. церкви Чесного Хреста, 31-09 31 Ave., а відтак на цвинтар св. Михаїла в Jackson Heights, L. I. — В. И. П.!

П. Барнич.

В п'ятницю, 19 грудня 1952 р., о год. 1 вночі, в шпиталі у Филаделфії упокоївся в Бозі

мґр. ТАДЕЙ ҐАВДЯК,

колишній професор ґімназії в Дрогобичі.

Похорон відбудеться у вівторок, 23. грудня 1952 р. з церкви св. Духа в ЧЕСТЕР, ПА., о год. 9. рано.

Про цю сумну подію повідомляють рідних, приятелів і знайомих

горем прибиті
дружина МИХАЙЛИНА
і дочка ОКСАНА Ґавдяк.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ И ГАЗЕТИ, БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ, А ПРОСВІТА — ЦЕ СИЛА!

РІЗДВЯНІ ПРИВІТИ ЧЕРЕЗ „СВОБОДУ"

Ви знаєте, що радісною, святковою несподіванкою буде для Ваших близьких прочитати привітання у Різдвяному числі „Свободи".

Треба сподіватись, що загал нашого громадянства використає цю нагоду, щоб передати свої побажання навіть тим, що живуть в найдальших закутинах світу.

Тож не забудьте, що тексти привітань можете надсилати тільки до 30 грудня. Найкраще буде, якщо пришлете їх вже тепер.

Разом з текстом поздоровлення, пришліть і плату за нього, за таким обчисленням:

1 цаль одніеї шпальти (5 рядків включаючи адресу)—$2.00
1 цаль подвійної шпальти — $3.50
2 цалі подвійної шпальти — $6.50 й т. д.

АДМІНІСТРАЦІЯ „СВОБОДИ".

УВАГА! УВАГА!

ВАЖНЕ ПОВІДОМЛЕННЯ

ДЛЯ УДІЛОВЦІВ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО ДОМУ при 2255 ВЕСТ 14 ВУЛ. В КЛІВЛЕНД, ОГАЙО.

Повідомляється уділовців, що Дирекція Українського Народного Дому ухвалила для уділовців дивіденди від 29 грудня 1952 р. до 1 лютого 1953 р.

Кожний уділовець має прийти до управителя Українського Народного Дому й принести свій уділ, або уділи, щоб отримати свій дивіденд-чек. Хто цього не зробить то наражує себе на неодержання дивідендів.

Заряд. Укр. Народного Дому.

ДІТРОЙТ, МІШ.

Подається до відома всім членам УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗОВОГО ДОМУ, що

РІЧНІ ЗБОРИ

У.Н.С. ДОМУ

—: відбудуться :—

В НЕДІЛЮ, 28. ГРУДНЯ 1952 Р.
В ГОД. 2:30, В ГОРІШНІЙ ЗАЛІ.

Кожний член повинен мати на увазі, що без нього не можуть відбутись річні збори. Треба вислухати звіту за біжучий рік, та вибрати нових урядників на 1953 рік.

Комітет У.Н.С. Дому.

ТАРЗАН, ч. 2977. Надто тісно для комфорту.

Настрашена Бетті спостерегала, як величезна кобра швидко повзла до неї з свого кубла через печеру.

Немов у кошмарі вона чула, що двері обережно відчинилися та прошептані слова майже в своїм вусі. „Не рушся! Стій зовсім тихо!"

Коли смертельний плазун припинив своє коливання і приготовлявся до удару, Вонґ Тай вистрілив.

„Ходи, дитино", заспокоював Вонґ". „Ти будеш безпечна в моїй квартирі. Нас не сміють знайти тут".